บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เป็นแนวทางในการสร้างคุณลักษณะทักษะของประชากร และเป็นเครื่องชี้นำการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรศึกษา บทที่ 1

1.1 ความหมายของหลักสูตร

รากศัพท์: "Currere" (ภาษาลาติน)

หมายถึง **"Running Course" หรือ "ลู่วิ่ง"**

โรงเรียนกำหนดหลักสูตรเป็นลู่วิ่งให้ผู้เรียนก้าวผ่านเพื่อรับวุฒิการศึกษา

ลู่วิ่ง (ตายตัว)

หลักสูตรเป็นสนามแข่งขัน ผู้เรียนต้องฝ่าฟันวิชาต่าง ๆ เพื่อไปให้ถึงเส้นชัย

การวิ่ง (เน้นผู้เรียน)

ผู้เรียนมีสิทธิเลือกสิ่งที่มีความหมาย เน้นแข่งขันกับตนเองเพื่อรู้จักตนเองอย่างแท้จริง

Made with GAMMA

นิยามหลักสูตรของนักวิชาการต่างประเทศ

ปี	ผู้เขียน	นิยามโดยสังเขป
1902	John Dewey	การสร้างประสบการณ์ใหม่อย่างต่อเนื่อง จากประสบการณ์ปัจจุบันของเด็ก
1918	Franklin Bobbitt	รายการประสบการณ์ทั้งหมดที่เด็กและเยาวชนต้องทำและพัฒนาความสามารถ
1957	Ralph Tyler	ประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดที่โรงเรียนวางแผนและกำหนดขึ้นเพื่อบรรลุเป้าหมาย
1962	Hilda Taba	แผนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยจุดประสงค์ เนื้อหา วิธีการสอน และการประเมินผล
2001	Oliva	ชุดวิชา สาระความรู้ โปรแกรม และทุกสิ่งที่ดำเนินการภายในโรงเรียน

ที่มา: ปรับปรุงจาก Glatthorn et al (2012); Hass (1980); Ornstein & Hunkins (2009)

Made with GAMMA

นิยามหลักสูตรของนักวิชาการไทย

วารีรัตน์ แก้วอุไร (2567)

ประสบการณ์ทั้งมวลที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนรู้และพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่พึงปรารถนา

สำลี ทองธิว (2554)

จำแนกหลักสูตรเป็น 5 กลุ่ม: เนื้อหา, ผลผลิตการเรียนรู้, กระบวนการ, การจัดการตามข้อตกลง, และหลักสูตรทางเลือก

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553)

"สิ่งที่สอนในโรงเรียน" ถึง "ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน"

1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรคือหัวใจของการศึกษา

ประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ คนในประเทศย่อมมีศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่

Made with GAMMA

1.3 ระดับของหลักสูตร

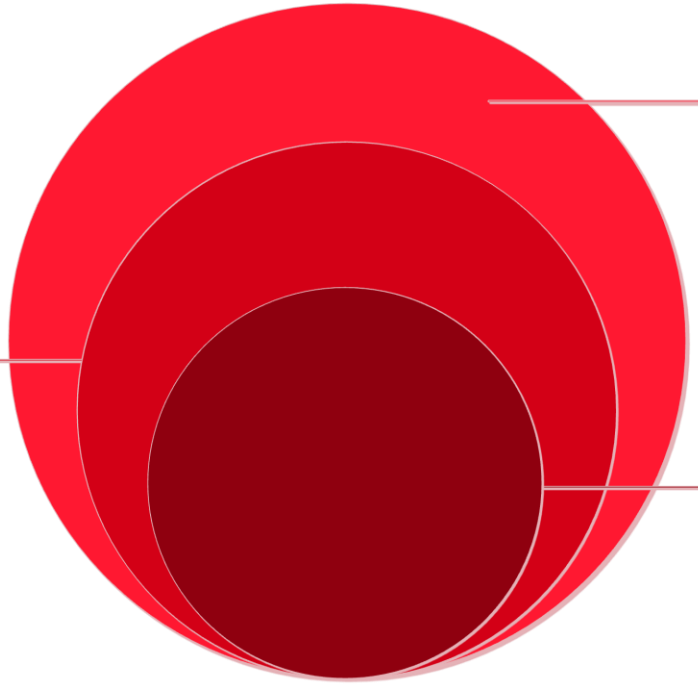

Micro หลักสูตร

ระดับห้องเรียนและรายวิชา

Meso หลักสูตร

ปรับใช้ในระดับสถานศึกษา

Macro หลักสูตร

นโยบายระดับชาติ/สถาบัน

ระดับของหลักสูตรทั้ง 3 ระดับมีความเชื่อมโยงกัน โดยระดับมหภาคกำหนดนโยบาย ระดับกลางนำมาปรับใช้ในสถานศึกษา และระดับจุลภาคนำไปใช้จริงในห้องเรียน

ระดับมหภาค (Macro)	ระดับกลาง (Meso)	ระดับจุลภาค (Micro)
นโยบายการศึกษาในภาพรวมของประเทศ เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	การปรับกรอบนโยบายให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เช่น หลักสูตรสถานศึกษา	การนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนจริง เช่น แผนการสอนรายวัน รายสัปดาห์

Made with GAMMA

1.4 องค์ประกอบของหลักสูตร

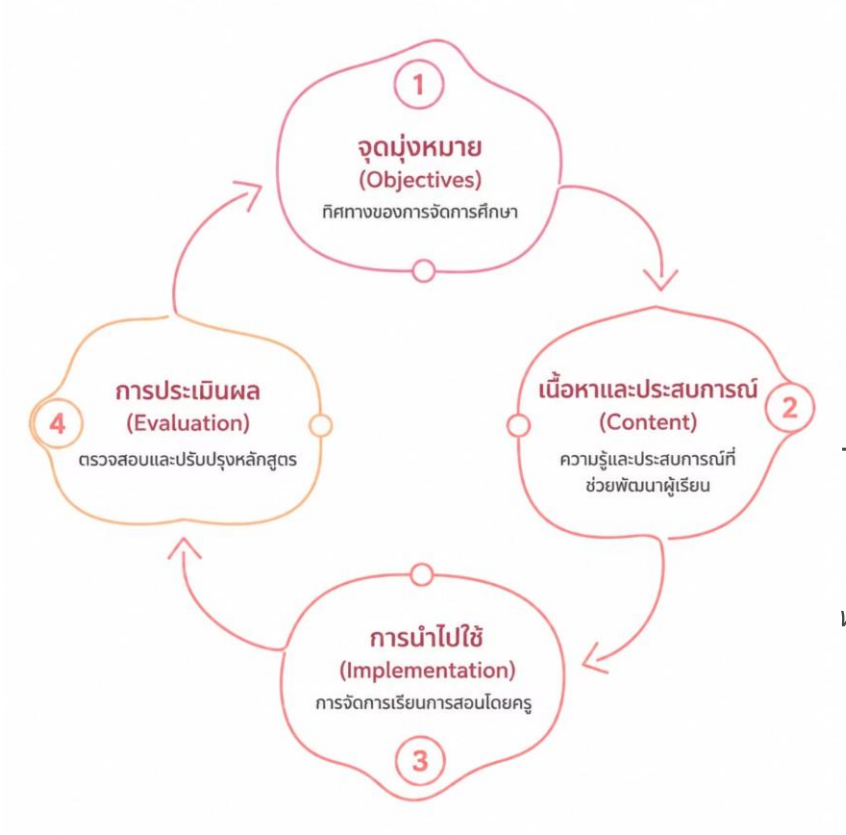

องค์ประกอบพื้นฐาน 4 ส่วน

Tyler (1949) และ Ornstein & Hunkins (2009) ระบุองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรไว้ตรงกันว่าประกอบด้วย 4 ส่วนที่สัมพันธ์กัน

01

จุดมุ่งหมาย

ทิศทางและเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน

02

เนื้อหาและประสบการณ์

ความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม และทัศนคติ

Made with GAMMA

1.5 ลักษณะของหลักสูตรที่ดี — Taba (1962)

1

วินิจฉัยความต้องการ

วิเคราะห์ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนและสังคม

2

วัตถุประสงค์ชัดเจน

กำหนดวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจงและเป็นรูปธรรม

3

คัดเลือกและจัดเนื้อหา

เนื้อหาเหมาะสม จัดเรียงอย่างเป็นระบบจากง่ายไปหายาก

4

ออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้

กิจกรรมหลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ

5

ประเมินผลอย่างเป็นระบบ

มีเครื่องมือวัดผลชัดเจน และนำผลมาปรับปรุงหลักสูตร

Made with GAMMA

แนวทางออกแบบหลักสูตรที่ดี — Ornstein & Hunkins (2009)

แนวทางเชิงพฤติกรรม

เน้นเป้าหมายและผลลัพธ์ที่วัดได้ชัดเจน การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้

แนวทางเชิงระบบ

หลักสูตรเป็นระบบที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวม ตั้งแต่เป้าหมาย เนื้อหา การสอน และการประเมิน

แนวทางมนุษยนิยม

เน้นพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม ทั้งสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรม

แนวทางเชิงวิชาการ

มุ่งเน้นเนื้อหาวิชาและทฤษฎีเป็นหลัก ให้ความรู้เชิงลึกในแต่ละสาขาวิชา

Made with GAMMA

บทสรุป

สาระสำคัญบทที่ 1

- หลักสูตรคือ **ประสบการณ์ทั้งหมด** ที่ผู้เรียนได้รับภายใต้การแนะแนวของสถาบัน
- หลักสูตรมี **3 ระดับ**: มหภาค กลาง จุลภาค
- องค์ประกอบ **4 ส่วน**: จุดมุ่งหมาย เนื้อหา การนำไปใช้ การประเมินผล
- หลักสูตรที่ดีต้อง **ตอบสนองความต้องการ** ของผู้เรียนและสังคม

คำถามท้ายบท

1. รากศัพท์ **"Curriculum"** มาจากคำใด?
2. ทำไมหลักสูตรจึงเป็น "หัวใจสำคัญของการศึกษา"?
3. หลักสูตรที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร?

Made with GAMMA

กิจกรรมกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน

- สืบค้นข้อมูลหาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมา 1 หลักสูตร
- แหล่งข้อมูลจากเว็บไซต์ / Thaijo
- วิเคราะห์หลักสูตรตามหัวข้อต่อไปนี้
  - ชื่อหลักสูตร
  - ระดับชั้น
  - จุดมุ่งหมาย
  - เนื้อหา

เสนอในรูปแบบ canva

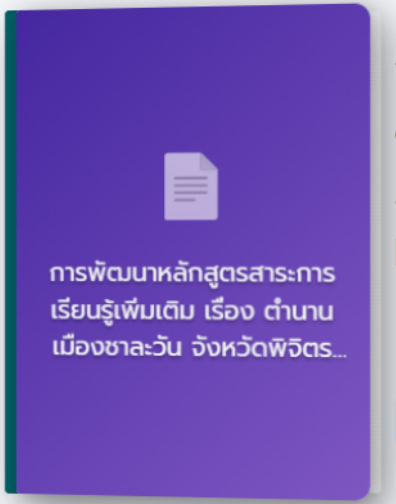

การพัฒนาหลักสูตรสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เรื่อง ตำนานเมืองชาละวัน จังหวัดพิจิตร สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1; DEVELOPMENT OF ADDITIONAL COURSE CURRICULUM ON "CHALAWAN LEGEND" PHICHIT PROVINCE IN THE LEARNING AREA

พิมพ์พร ธรรมสนธิ (Pimporn Thammasonthi)
มนสิช สิทธิสมบูรณ์ (Monasit Sittisomboon)

Journal of Education and Innovation

21 ส.ค. 2561 · 7 ปี ที่แล้ว · บร อังกฤษ · 148-161

Made with GAMMA

คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม

รายวิชา ภาษาไทยอ่านเขียน ๒ ท๒๑๒๐๒ **กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒ เวลาเรียน ๔๐ ชั่วโมง/ภาคเรียน (จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต)

ศึกษา รูป เสียง และคุณสมบัติของคำควบกล้ำ อักษรนำ คำที่มีลักษณะพิเศษ คำพ้อง และคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกัน

อ่าน และเขียนคำ โดยใช้ทักษะกระบวนการปฏิบัติตามหลักอักขรวิธีภาษาไทย มีทักษะการใช้ภาษาไทย

ใช้ภาษาไทยเพื่อสื่อสารในการดำเนินชีวิตอย่างมีความมั่นใจ ภูมิใจ และมีความสุข รักความเป็นไทย

รวมผลการเรียนรู้ ๕ ผลการเรียนรู้

๑. อ่าน – เขียน คำควบกล้ำได้ชัดเจนถูกต้อง

๒. อ่าน – เขียน อักษรนำได้ชัดเจนถูกต้อง

๓. อ่าน – เขียน คำที่มีลักษณะพิเศษได้

๔. อ่าน – เขียน คำพ้องได้ถูกต้อง

๕. อ่าน – เขียน คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือคล้ายกัน

Made with GAMMA

รายวิชา ท30302 วรรณกรรมปัจจุบัน

2 คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน 1.0 หน่วยกิต

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมปัจจุบันทั้งประเภทสารคดีและบันเทิงคดี ศึกษาองค์ประกอบของวรรณกรรมในด้านโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง แนวคิด ตัวละคร ฉาก บทสนทนาและลีลาการเขียน อ่านวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นอย่างมีวิจารณญาณ อ่านวรรณกรรมประเภทต่างๆ แล้วนำเสนอในรูปของการรายงาน

ผลการเรียนรู้

1. อธิบายความหมายและขอบข่ายของวรรณกรรมปัจจุบันโดยสังเขปได้
2. อ่านวรรณกรรมปัจจุบันชนิดต่างๆ ได้อย่างมีวิจารณญาณ
3. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณกรรมที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล